

УДК 330.3:336.7

JEL Classification: G21

Тетяна Юхименко

Університет банківської справи Національного банку України,
вул. Андріївська, 1, м. Київ, 04070
e-mail: tania.iukhymenko@gmail.com
аспірант кафедри фінансів

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті досліджено основні трансформаційні процеси, що відбуваються в банківській системі України та світу. Метою статті є визначення ключових трансформаційних факторів, що впливають на розвиток банківської системи. Зокрема проаналізовано розвиток конкуренції, тенденції, бар'єри та обмеження на ринку банківських та фінансових послуг. Автором розглянуто роль та завдання регулюючих органів у забезпеченні стійкого інноваційного розвитку банківського сектору, загрози та негативні наслідки, що можуть виникнути у результаті несистемного підходу до проблеми. У статті визначено необхідність комплексного підходу до впровадження заходів щодо мінімізації ризиків інноваційної діяльності на макро- та мікрорівні, а саме реалізацію макропруденційної політики держави та здійснення саморегулювання комерційних банківських установ з метою забезпечення прозорості та ефективності їх діяльності.

Ключові слова: трансформаційні процеси, інноваційний розвиток, конкуренція, макропруденційна політика, банківські інновації, фінансові інновації.

Татьяна Юхименко

ТРАНСФОРМАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Аннотация. В статье исследованы основные трансформационные процессы, происходящие в банковской системе Украины и мира. Целью статьи является определение ключевых трансформационных факторов, влияющих на развитие банковской системы. В частности проанализировано развитие конкуренции, тенденции, барьеры и ограничения на рынке банковских и финансовых услуг. Автором рассмотрена роль и задачи регулирующих органов в обеспечении устойчивого инновационного развития банковского сектора, угрозы и негативные последствия, которые могут возникнуть в результате несистемного подхода к проблеме. В статье определена необходимость комплексного подхода к внедрению мероприятий по минимизации рисков инновационной деятельности на макро- и микроуровне, а именно реализации макропруденциальной политики государства и осуществление саморегулирования коммерческих банковских учреждений с целью обеспечения прозрачности и эффективности их деятельности.

Ключевые слова: трансформационные процессы, инновационное развитие, конкуренция, макропруденциальная политика, банковские инновации, финансовые инновации.

Tetiana Iukhymenko

University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv),
1 Andriyivska St., 04070 Kyiv, Ukraine
e-mail: tania.iukhymenko@gmail.com
graduate student of the Department of Finance

TRANSFORMATION PROCESSES IN THE BANKING SYSTEM UNDER GLOBALIZATION

Abstract. *The article explores the main transformation processes taking place in the banking system of Ukraine and the world. The aim of the article is to determine the key transformational factors influencing the development of the banking system. In particular, the development of competition, trends, barriers and restrictions on banking and financial services have been analyzed. The author has discussed the roles and tasks of regulatory authorities in sustainable innovative development of the banking sector, and the threat of negative consequences that may arise as a result of non-systemic approach to the problem. The article also has defined the need for an integrated approach to the implementation of measures to minimize the risks of innovation at the macro and micro level, namely the implementation of macro-prudential government policy and self-regulation of commercial banking institutions in order to ensure transparency and efficiency of their activities.*

Keywords: *transformation processes, innovative development, competition, macroprudential policy, banking innovation, financial innovation.*

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та розвитку ринкових відносин вимагають перегляду традиційних поглядів на проблеми економічного зростання. Важливим аспектом такої трансформації є інноваційний розвиток банківської системи, удосконалення банківського та валютного законодавства.

В умовах кризи українські і зарубіжні банки обмежували свою діяльність практично на всіх сегментах фінансового ринку, що негативно вплинуло на фінансування як власного інноваційного розвитку, так і на інвестиції в інноваційні проекти реального сектору економіки. Безсумнівно, що саме деякі нововведення на фінансовому ринку в результаті неправильного застосування зробили значний вклад у поглиблення спаду світової економіки. Проте криза позитивно вплинула на структуру та ефективність витрат суб'єктів банківського сектору. Такі зміни дозволили вивільнити додаткові фінансові ресурси для впровадження інноваційних технологій. Інновації у банківському секторі включають зміни, що покращують усі продукти, послуги та механізми підтримки, такі як інфраструктура, маркетинг та канали збуту.

Інноваційний розвиток банківської системи дозволяє підсилити його взаємодію з реальним сектором економіки і примножити потенціал за рахунок можливих комбінацій факторів виробництва, а також інструментів фінансового і банківського ринку послуг. Сучасна методологія забезпечення інноваційного розвитку банківської системи в Україні та світі є недостатньою у результаті нестачі уваги до цієї проблеми як з боку державних установ, так і комерційних банків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Достатня кількість наукових публікацій останнього часу була присвячена негативним і позитивним проявам глобалізації на національній економіці й окремі галузі. Фінансова глобалізація – це один із напрямів загального процесу глобалізації, спрямований на формування єдиного фінансового ринку на

основі зростання руху міжнародного фінансового капіталу. Як зазначають Чуб О.О. та Барановський О.І., до основних факторів фінансової глобалізації, що впливають на фінансові ринки, а також мають взаємний вплив, відносять інституціональні та міжнародні потоки капіталів і їх вільний рух; лібералізацію, дерегулювання та волатильність ринків; пошук вигідних альтернатив залучення і розміщення капіталу; сучасні теорії управління портфелями активів; використання різноманітних фінансових продуктів і прагнення їх стандартизувати; конкуренцію; фінансові інновації та інформаційні технології.

Наукові дослідження надають різні гіпотези про вплив інноваційних процесів на банківський ринок. Глобальна фінансова криза стимулювала відновлення суперечок про позитивні та негативні сторони банківських інновацій. Так, автори з традиційним поглядом на інноваційне зростання (Мертон Р., Бергер А., Даффі Д., Ілал Р., Грінбальт М. та інші) вважають, що такі інновації покращують якість і різноманітність банківських послуг, полегшують розподіл ризиків, задовольняють потреби ринку, а також підвищують ефективність розподілу ресурсів. Деякі науковці (Дайнен К. І., Елмендорф Д.В.) припускають, що фінансові та банківські інновації відіграли ключову роль у зниженні волатильності економіки на початку ХХІ ст., а також зазначають, що вони стали рушійною силою фінансового та економічного розвитку протягом останніх століть. У свою чергу, Балабанов І. Т. вважає важливими причинами виникнення фінансових інновацій прагнення отримати перемогу в конкурентній боротьбі, фінансові кризи та інновації, що виникли і знайшли поширення на зарубіжних фінансових ринках.

Інша точка зору (Брунермаєр М.К., Генайолі Н., Хендерсон Б. Дж., Пірсон Н. Д.) фокусується на негативній стороні і визначає інновації як основну причину глобальної фінансової кризи, оскільки вони ведуть до безпрецедентної кредитної експансії, виникнення цінних паперів, які сприймаються як безпечні, але такі, що не враховують ризики, і, створення банками структурованих продуктів, які використовують необізнаність інвесторів на фінансових ринках. До того ж фінансові інновації можуть також виникнути, як реакція на законодавче регулювання або релігійні обмеження. Зокрема, було висловлено думку, що основною метою нещодавніх нововведень на фінансовому ринку є опір регулятивному арбітражу, що спрямований на виведення інвестицій з балансу. На відміну від традиційної точки зору, яка розглядає реалізацію інноваційних перетворень як засіб для забезпечення більш ефективної диверсифікації ризиків, прихильники реактивної точки зору на регулювання стверджують, що інновації служать для зміщення ризиків до недосвідчених та довірливих інвесторів. Наприклад, Хендерсон Б. Дж. і Пірсон Н. Д. доводять, що фінансові інновації допомогли комерційним та інвестиційним банкам розробити структуровані продукти, що використовують фінансову неграмотність інвесторів. Банківські інновації, що обумовлені регулятивними обмеженнями, не можуть поліпшити економічне зростання та розподіл ресурсів, а лише сприяють збільшенню фінансової та економічної нестабільності.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. В умовах фінансової інтеграції, мобільності капіталу, масштабної конкуренції здійснюється структурна перебудова банківського бізнесу, де пошук способів і джерел підвищення рівня концентрації капіталу стає важливим стратегічним завданням, вирішення якої надає можливість ефективної організації банківського бізнесу. Проте до сих пір не розв'язана проблема впливу інновацій на банківський ринок, а також залишаються невирішеними питання ефективного нормативного регулювання таких процесів. Саме фінансова глобалізація, на нашу думку, більш за все сприяє інноваційним змінам у структурі банківської системи та поширенню інноваційних банківських продуктів, послуг і технологій.

Постановка завдання. Метою статті є ідентифікація основних факторів, що впливають на трансформацію банківської системи. Завданнями є детальний аналіз та розроблення відповідних засобів реагування на зміни ринкової кон'юнктури та складні процеси трансформації банківської системи.

Виклад основного матеріалу. Серед світових тенденцій, що характеризують розвиток банківського бізнесу, варто виділити інтернаціоналізацію, інтеграцію та

конвергенцію фінансових ринків, фінансову глобалізацію, дерегулювання банківського ринку, зростання глобальної конкуренції на ринку фінансових послуг, зростання ризиків, комп'ютеризацію та інформатизацію, фінансові інновації. Усі вони суперечливо впливають на банківський бізнес: з одного боку, відкривають нові можливості, дозволяють активно розвивати нові ідеї, а з іншого – всебічно посилюють конкуренцію. Тиск глобальної конкуренції викликає більш високі темпи інновацій, ніж на внутрішніх або замкнених ринках.

На думку відомого експерта з прогнозування фінансових послуг Скіннера К., світовими тенденціями і новими технологіями майбутнього розвитку банківського бізнесу є: глобалізація, зокрема питання регулювання та впливу на світовий банкінг Індії та Китаю, підйом ісламського банкігу; роздрібний банкінг; безготівкові платежі; інвестиційний банкінг [12].

Дослідження Казначейства Великобританії рішуче підкреслює відсутність конкуренції в банківському секторі. У ньому однак, наголошується, що це природньо у галузі, де будь-який новий учасник ринку зіштовхнується з великими бар'єрами для входу, серед яких варто виділити: 1) необхідність мати філіальну мережу; 2) довіра до бренду; 3) лояльність клієнтів; 4) складність доступу до платіжних мереж; 5) нормативні вимоги; 6) доступ до інформації щодо оцінки ризику клієнтів.

До недавнього часу банки були захищені від зовнішньої конкуренції у зв'язку з необхідністю локальної присутності. Проте розвиток технологій та поява пропозиції нових послуг захисту та управління персональними фінансами з боку небанківських установ знизили привілейоване становище банків. Останнім часом зростає конкуренція з боку небанківських фінансових установ, що диверсифікують власний бізнес, пропонуючи послуги, що традиційно надаються банками. Це вимагає від банків пошуку нових способів диференціації серед конкурентів та підвищення дохідності традиційних банківських продуктів.

Фінансова криза спричинила різке зростання рівня регулювання, що спрямоване на забезпечення надійності функціонування банківської системи. Ці дії значно підвищили витрати на здійснення оперативної діяльності банків. На фінансові ринки активніше виходять небанківські організації, що здатні запропонувати своїм клієнтам значно нижчі розцінки на послуги [5].

Банківська сфера, як і більшість зрілих галузей, може стати жертвою руйнівних інновацій. Прояви цього процесу уже відчувається, а саме банки поступаються незначними і малоприбутковими сегментами свого бізнесу на користь венчурних підприємств. З однієї сторони, такі компанії як Square, Dwolla, SigFig, пропонуючи свої фінансові послуги, допомагають звичайним банкам. Адже у такому випадку банк може сконцентрувати свою увагу лише на найбільш прибуткових і вагомим сегментах. Проте такі дії є дуже небезпечними – новачки на ринку з часом можуть запропонувати більш ефективні рішення і для інших фінансових послуг, а вже втрачені ніші перетворяться на цілком зрілі та прибуткові ринки. Проте загроза для банківської системи йде не тільки у сфері роздрібногo банкігу. Власні фінансові послуги нещодавно почала надавати компанія Siemens. Вона займається кредитуванням малого та середнього бізнесу, а також реалізує масштабні інвестиційні проекти [2].

Проте наведені чинники процесів трансформації банківської системи, несуть не тільки загрози, а мають також і позитивний вплив, змушуючи банки впроваджувати інновації. Тому учасникам банківської системи дуже важливо розуміти усі позитивні та негативні сторони інноваційних процесів та здійснювати ефективне управління ними.

Степаненко О. П. визначає два рівні управління інноваційним розвитком банківської системи: 1) макрорівень (центральний банк, державні органи нагляду, регулювання та контролю); 2) мікрорівень (безпосередньо банківські та інші фінансово-кредитні установи). Відповідно кожному рівню відповідають свої цілі інноваційного розвитку. На мікрорівні інновацій розглядаються як засіб для підвищення ефективності банківської діяльності та

забезпечення конкурентоспроможності за рахунок розроблення нових продуктів, послуг або технологій на основі власних досліджень банків, підвищення якості банківських послуг, зниження витрат.

Водночас завданнями управління на макрорівні є формування нової інноваційної моделі розвитку банківської системи, у результаті розвитку в банківській сфері таких елементів, як інформаційні та комунікаційні технології, зовнішній й внутрішній трансфер інновацій. Тобто метою центрального банку та інших органів державного управління є створення та підтримання сприятливих умов для формування інноваційної інфраструктури банківської системи.

Проте такий поділ не враховує усіх учасників банківського ринку, адже деякі з них хоча і не здійснюють прямого впливу на управління інноваційним розвитком, але визначають певні умови для діяльності банківських установ. Серед них варто виділити клієнтів, конкурентів, консалтингові компанії, постачальників тощо. Тому запропоновано власну класифікацію чинників управління інноваційним розвитком банківської системи (табл. 1).

Таблиця 1

Чинники управління інноваційним розвитком в комерційних банках

Рівень результативності	Чинники	
	Ендогенні	Екзогенні
Високий	Вище керівництво банку	Професійні та галузеві асоціації
	Співробітники	Виконавчі та законодавчі органи влади
	Команда розробників інновацій	Постачальники обладнання, матеріалів, програмного забезпечення Центральний банк
Середній	Відділ маркетингу	Клієнти
		Конкуренти – банківські установи
		Конкуренти з інших галузей економіки
		Консультанти
Незначний	Акціонери	Науково-дослідні організації
		Університети
		Міжнародні організації (Світовий банк, ООН, СОТ, ОЕСР тощо)
		Приватні дослідницькі установи

Складено автором на основі [4]

Поділ чинників проведено за рівнем впливу на інноваційний розвиток та їх джерелами походження. Особливо велике значення така класифікація має для банків та органів нагляду і регулювання, адже вона виявляє, найбільш значимих учасників, стимулювання інноваційної активності яких визначає інтенсивність впровадження нововведень.

Як видно з таблиці, найбільший вплив на інноваційний розвиток банківської системи має безпосередньо керівництво банків, а також державні органи управління. Характерно, що саме ці учасники системи мають бути найбільш зацікавлені в успішній реалізації інноваційних перетворень. Тому важливим завданням для наглядових та регулюючих органів є забезпечення послідовної, зваженої, ефективної політики, що спрямована на забезпечення відповідної законодавчої підтримки інноваційної діяльності в банках та захист інтересів споживачів банківських послуг.

У банківській галузі проявом глобалізації в останні два десятиріччя є уніфікація та стандартизація в регулюванні, виконання норм міжнародного законодавства. Головним законодавчим документом на рівні міжнародного стандарту стала Угода «Базель II» [1], яка

поставила перед національними банківськими системами завдання імплементації рекомендацій до національних законів про банківську діяльність. Досвід багатьох країн показує, що перехід до нових стандартів є довготривалим, на який впливають різноманітні внутрішні фактори країни і який вимагає суттєвих фінансових витрат та інтелектуальних зусиль. Так, країнами ЄС на основі Базеля II розроблені європейські директиви CAD-3 (Capital Adequacy Directives) щодо достатності капіталу, де поряд із вимогами до оцінки достатності капіталу передбачено 90 різних національних обмежень і преференцій для країн-учасниць [10].

Перехід до Угоди «Базель III» посилює вимоги до капіталу банку і вводить нові нормативні вимоги по ліквідності. Головною метою угоди «Базель III» є підвищення якості управління ризиками в банківській справі, що, у свою чергу, має зміцнити стабільність фінансової системи в цілому. «Базель III» враховує набагато більше ризиків та пропонує нові інструменти контролю за ними. Проте як більшість попередніх нормативів нова угода практично не враховує особливості інноваційного розвитку банківської системи та появу нових ризикових інструментів.

Впровадження нормативів угоди Базель III має як позитивний, так і негативний вплив на інноваційний розвиток банківських систем України та світу. У результаті впровадження Базель III відбудеться якісна реорганізація бізнесу, а саме банки відмовляться від неприбуткових та ненадійних форм бізнесу, та підвищиться контроль за ризиковими видами діяльності, у тому числі інноваційною. Проте, Базель III містить і певні загрози для інноваційного розвитку банківського сектору, які наведені у табл. 2.

Таблиця 2.

Загрози впровадження Угоди Базель III для інноваційного розвитку банківської системи

Група загроз	Загроза
Інноваційні моделі бізнесу	Зменшення конкуренції
	Реорганізація юридичних осіб
Фінансування інноваційної діяльності	Істотний вплив на прибуток і ROE
	Зменшення обсягу кредитування
	Зниження попиту інвесторів до акцій та облігацій банківського сектору
Юридичні аспекти інноваційної діяльності	Нерівномірний впровадження пропозицій Базель III і, як наслідок, регуляторний арбітраж

Незважаючи на можливий негативний вплив регулювання, сектор фінансових та банківських послуг залишається одним з найбільш контрольованих в будь-якій розвиненій економіці. Існує дві основні причини для цього. По-перше, фінансова система відіграє центральну роль та має тісний зв'язок з економікою в цілому. По-друге, проблеми, які виникають у конкретних інститутів або ринків можуть призвести до втрати довіри споживачів, інвесторів та зацікавлених сторін в цій системі і, отже, до політики держави. Репутація для центральних банків можливо є найціннішим активом, а репутаційним ризиком найважче управляти, порівняно з іншими типами ризиків. Центральні банки стикаються зі значними репутаційними ризиками, особливо під час кризи, а втрату репутації доводиться відновлювати роками. Репутаційний ризик може виникати у результаті інших ризиків. Управління репутаційним ризиком – це життєво необхідний компонент процесу ризик-менеджменту у будь-якій фінансовій установі. У комерційних банках, ризик-менеджмент фінансових ризиків набагато більш ефективний, ніж не фінансових [11].

Тому уряду доводиться втручатися у фінансові ринки з метою зниження ризику та підвищення фінансової стійкості.

Для того, щоб нівелювати небажані наслідки, що виникають внаслідок впровадження нормативів, державам варто застосовувати макропруденційну політику, яка покликана підтримувати стійкість фінансової системи в цілому та банківської зокрема. Серед завдань такої політики варто виділити необхідність визначення та пом'якшення ризиків, що впливають на банківську систему, для забезпечення стабільності її функціонування [6]. Оскільки інноваційний розвиток характеризується високим ступенем ризиковості, а макропруденційне регулювання – це постійний процес, що спрямований на мінімізацію впливу системних ризиків, викликаних настанням макро- і мікроризиків, що впливають на банківську систему і на реальну економіку, то використання такої політики державою є найбільш доцільним. До того ж, як зазначає Коваленко В.В. [9], результат впровадження макропруденційної політики досягається узгодженістю в діях, що приймаються регулятором, шляхом зниження проциклічності фінансової системи та простеження за взаємозв'язками між фінансовими інституціями. У цьому випадку інновації є необхідним джерелом управління та впливу.

З іншого боку, макропруденційне регулювання є механізмом управління для представлення інтересів вкладників і захисту інтересів платників податків. Серед найбільш часто вживаних макропруденційних правил варто виділити ті, що стосуються достатності капіталу, резервних вимог на можливі втрати по позиках, мінімального резерву готівкових коштів і вимог щодо ліквідності або правил диверсифікації ризику. Регулювання фінансових послуг в пруденційних цілях є міжнародно визнаною нормативною прерогативою.

Нормативи пруденційного характеру, як правило, спрямовані на усунення недостатності інформації та є яскравим прикладом м'якого патерналістського нормативного підходу з боку держави. Ринки рідко можуть забезпечити належні стимули для придбання та поширення відповідної інформації для споживачів, пов'язаною з якістю фінансових продуктів. Таким чином, нормативного втручання вимагає, зокрема, розкриття або повідомлення певної інформації. Введення мінімальних вимог для постачальників послуг відображає певну однорідність переваг або очікувань серед споживачів щодо якості та безпеки послуг.

Боріо К. [3] виділяє дві риси макропруденційного регулювання: по-перше, воно націлене на фінансову систему в цілому, а саме на обмеження макроекономічних витрат під час важкого фінансового становища. По-друге, висувається припущення, що сукупний ризик є функцією колективної поведінки фінансових інститутів і таким чином частково ендогенним. Навпаки, за мікропруденційного підходу, вони будуть розглядатися як екзогенні. Пом'якшення проциклічності стає центральним завданням в цьому вимірі.

На жаль, досить часто фінансові інновації створюються саме з метою обійти нормативи пруденційного регулювання. Так званий регулятивний арбітраж був одією з причин, чому фінансові інновації були піддані критиці протягом останніх років. Небанківські установи активно використовували небезпечні фінансові інструменти, але без необхідності дотримуватися пруденційних вимог стосовно достатності капіталу або ліквідності, яких змушені дотримуватися банки, тим самим спотворюючи конкуренцію і створюючи катастрофічні важелі в світовій економіці.

Жорстке регулювання може негативно вплинути на обсяг і швидкість банківських інновацій [8]. Тим не менш, воно також може призвести до їх переорієнтації у бік початкової, соціально значущої функції управління ризиками та розподілу капіталу. У довгостроковій перспективі, добре продумане пруденційне регулювання та відповідні механізми стимулювання можуть затримати, але, в кінцевому рахунку забезпечити стійкий інноваційний розвиток банківської системи. Проте, в умовах глобалізації ринку, такі дії будуть марні, якщо вони не будуть супроводжуватися аналогічними діями в інших країнах. Варто відзначити, що, навіть якщо окремі небанківські установи не можуть бути системно значущими, в сукупності картина може відрізнятись, і їх діяльність може мати значний проциклічний системний вплив.

Макропруденційне регулювання не може і не повинне бути статичним. Відповідна нормативно-правова база характеризується динамічними аспектами, які вимагають ретельного спостереження та регулярних оглядів нормативних варіантів з метою забезпечення досягнення поставлених цілей. Регулярний огляд нормативного вибору та еволюції суб'єктів контролю є необхідним для забезпечення ефективної, добре функціонуючої конкуренції. Такі огляди дозволяють правильно реагувати на ринкові спотворення і падіння.

Позитивною світовою тенденцією є те, що державні регулюючі органи розвинених країн світу розуміють важливість законодавчої підтримки та контролю інновацій на фінансовому та банківському ринках. Наприклад, Комісія США з цінних паперів і бірж (SEC) створили новий відділ, що займається фінансовими інноваціями. Це було зроблено для агрегації досвіду Комісії з цінних паперів в оцінці ризику та розробки ефективного скринінгу складних фінансових інструментів, оскільки часто наглядачі в усьому світі були нездатні зрозуміти процеси на ринках похідних фінансових інструментів або хедж-фондів [7].

Оскільки фінансові установи та види діяльності стають все більш складними і непрозорими, ще одним важливим кроком є перехід до саморегулювання, особливо для банків. Банки мають значний стимул для вимірювання небезпеки, що їм загрожує. У них також є дані, ресурси і досвід, щоб реалізувати це більш ефективно, ніж це роблять регулятори.

До того ж останнім часом в сфері інноваційного управління банківською діяльністю варто відзначити появу міжструктурних утворень, які отримали форми довгострокових стратегічних союзів, партнерських угод, що передбачають реалізацію цілої низки спільних заходів на постійній основі або для здійснення одноразових інноваційних проектів що дозволяє підтримувати конкурентні позиції банків в сучасних умовах. У процесі їх здійснення відбувається обмін ноу-хау, наявними базами даних, використання спільних площ, суміщення технологій, комунікаційних мереж і т.п. Це відбувається у результаті нестачі власних потужностей, фінансових ресурсів та інноваційного потенціалу для створення і реалізації спектру продуктів, потенційно затребуваних на ринку. Такі утворення відзначаються високим рівнем саморегулювання.

У цьому контексті в секторі банківських послуг стає все більш популярним термін «відкриті інновації». Багато банків стали більш обережними, коли мова йде про аутсорсинг життєво важливих сфер бізнесу. Крім того, регулюючі органи дуже стурбовані інформаційної безпекою і, отже, можуть встановити межі для співробітництва з третьою стороною для банків. Крім того регулятори обмежують співпрацю між банками для забезпечення конкуренції на ринку. Проте існує тісна співпраця між банками та ІТ-компаніями і постачальниками технологій в цілому.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Банківська система знаходиться в процесі динамічної трансформації, що є невід'ємною частиною інноваційного розвитку. Проте залишаються невирішеними питання результатів впливу контролюючих органів на банківські установи та їх реакцію на такі дії.

У результаті несистемного підходу регуляторів виникають загрози стійкому розвитку банківських установ, а також порушуються засади конкурентної боротьби, що призводить до небажаних економічних наслідків. Враховуючи провідну роль фінансової та банківської систем в економіці перед регуляторами постає завдання проведення ефективної та результативної політики, зокрема застосування макропруденційного регулювання. З іншого боку, банківські установи зобов'язані усвідомити відповідальність перед вкладниками, акціонерами, громадянами та іншими учасниками ринку за реалізацією перетворень в банківській сфері. Лише плідна співпраця регуляторів та банків здатна забезпечити розвиток банківської системи та економіки в цілому. Такий підхід вимагає розроблення якісно нових принципів та методів для досягнення поставлених завдань.

Використана література:

1. Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework [Electronic resource] – Available from : <http://www.bis.org/publ/bcbs107.htm>.
2. Beck John. Out of the shadows: the new role of non-banks // *The Banker*. – 1 May, 2012. – Режим доступу: www.thebanker.com/Markets/Capital-Mkts/Out-of-the-shadows-the-new-role-of-non-banks
3. Borio C., ‘The macroprudential approach to regulation and supervision’, April 2009, available at: <http://www.voxeu.org/index.php?q=node/3445>.
4. Martovoy A. Role of the inbound open innovation in banking services / A. Martovoy, A.-L. Mention, M. Torkkely // 2nd Innovation for Financial Services Summit. – Luxembourg. – 19-21 September 2012.
5. Non-bank finance in Europe. Embracing the alternatives [Електронний ресурс] // *The Economist*. – Dec 15, 2012. - Режим доступу: <http://www.economist.com/news/leaders/2156838>.
6. Sharma Paul. The Integrated Prudential Sourcebook, in M. Blair QC and G. Walker (eds), *Financial Services Law* (Oxford University Press, 2006), p. 369.
7. Levine R. *Finance, Growth, and Opportunity: Policy Challenges*, October 2009, p. 5.
8. Report of the Commission of Experts of the President of the United Nations General Assembly on Reforms of the International Monetary and Financial System (the Stiglitz Report), September 2009, p. 59.
9. Коваленко В. В. Стратегічні напрями реалізації макропруденційного банківського нагляду та регулювання [Електронний ресурс] / В. В. Коваленко // Стратегічні пріоритети: Науково-аналітичний збірник. – 2012, №4. – С. 89-97. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sp/2012_4/089-097.pdf.
10. Малюкова І. Проблеми та перспективи запровадження Базеля II у світі та в Україні / І. Малюкова // *Економіка і прогнозування*. – 2008, No 2. – С. 49–66.
11. Попова Т. Ю. Оценка эффективности финансовых инноваций, реализуемых банками с государственным участием / Т. Ю. Попова // *Финансовая аналитика: проблемы и решения*. – 2011, № 6.
12. Скиннер К. Будущее банкинга. Мировые тенденции и новые технологии в отрасли / Крис Скиннер. – Изд-во «Гревцов Паблишер», 2009. – 400 с.

REFERENCES

1. Basel II: *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework*, available at: <http://www.bis.org/publ/bcbs107.htm>.
2. Beck John. Out of the shadows: the new role of non-banks. *The Banker*, 1 May, 2012. www.thebanker.com/Markets/Capital-Mkts/Out-of-the-shadows-the-new-role-of-non-banks.
3. C. Borio. *The macroprudential approach to regulation and supervision*. April 2009, VoxEU.org by the Centre for Economic Policy Research, available at: <http://www.voxeu.org/index.php?q=node/3445>
4. Martovoy A., Mention A.-L., Torkkely M. *Role of the inbound open innovation in banking services*, 2nd Innovation for Financial Services Summit, Luxembourg, 19-21 September 2012.
5. Non-bank finance in Europe. Embracing the alternatives. *The Economist*, Dec 15, 2012, available at: <http://www.economist.com/news/leaders/2156838>.
6. Paul Sharma. The Integrated Prudential Sourcebook’ in M. Blair QC and G. Walker (eds). *Financial Services Law* (Oxford University Press, 2006), p. 369.
7. Levine R. *Finance, Growth, and Opportunity: Policy Challenges*, October 2009, p. 5.
8. *Report of the Commission of Experts of the President of the United Nations General Assembly on Reforms of the International Monetary and Financial System* (the Stiglitz Report), September 2009, p. 59.
9. Kovalenko V. V. Strategic directions of implementation of macro-prudential bank supervision and regulation [Stratehichni napryamy realizatsiyi makroprudentsiynoho bankivs'koho nahlyadu ta rehulyuvannya]. *Stratehichni priorytety: Naukovo-analitychnyy zbirnyk – Strategic Priorities: Science and Analytical compilation*, 2012, No. 4, pp. 89-97, available at: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sp/2012_4/089-097.pdf.
10. Malyukova I. Problems and prospects of implementation of Basel II in the world and in Ukraine [Problemy ta perspektyvy zaprovadzhennya Bazelya II u sviti ta v Ukraini]. *Ekonomika i prognozuvannya – Economics and Forecasting*, 2008, No 2, pp. 49–66.
11. Popova T. Yu. Evaluating the effectiveness of financial innovations implemented by banks with state participation [Otsenka effektivnosti finansovyh innovatsiy, realizuemyh bankami s gosudarstvennym uchastiem]. *Finansovaya analitika: problemy i resheniya – Financial analytics: problems and solutions*, 2011, No. 6.
12. Skinner K. Future of banking. Global trends and new technologies in the industry. [*Budushchee bankinga. Mirovye tendentsii i novye tehnologii v otrasli*]. Grevtsov Publisher, 2009, p. 400.

Рецензія: д.е.н., проф. Лапко О. О.

Reviewed: Dr., Prof. Lapko O.

Received: March, 2014

1st Revision: April, 2014

Accepted: May, 2014

